

TAPIO RANTA-AHO

2018

Lahden ammattikorkeakoulu

Muotoiluinstituutti

Media-alan koulutus

Valokuvaus

Opinnäytetyö

Tapio Ranta-aho

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

Lauma on muotokuvasarja suomalaisesta raskaan musiikin kuuntelijakunnasta, harrastajista sekä muusikoista. Lähtökohtani ovat omassa taustassani musiikin kuluttajana, fanikulttuurissa, yhteenkuuluvuudessa sekä kulttuuriin liittyvässä pukeutumistyyliissä.

Kuvallinen osuus koostuu valkoista taustaa vasten kuvatuista muotokuvista, joissa esiintyy raskaan musiikin piiriin profiloituvia henkilöitä. Kirjallisessa osuudessa avaan omaa suhdettani musiikkityyliin sekä raskaaseen musiikkiin liittyvää valokuvaa. Pohdin myös työprosessiani ja valitsemiani valokuvallisia keinoja.

Avainsanat: Raskas musiikki, muotokuva, valkoinen tausta, profilointi

ABSTRACT

Lauma is a portrait series about Finnish heavy music audience, enthusiasts and musicians. My starting point lies in my own background as a musical consumer, the fan culture, social cohesion and in the dress codes of the culture.

The visual part consists of portraits of people, profiled under the field of heavy music, taken against a white background. In the written part I reflect my own relationship with the musical style and the photography related to the industry. I also take a look at my working process and the photographic means I've chosen for my project.

Key words: Heavy music, portrait, white background, profiling

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2. TAUSTAA	6
2.1 OMAT VAIKUTTEET MUSIIKKIN ALUEELTA	7
2.2 VALOKUVAUKSESTANI	8
3. PROSESSI	11
3.1 AIHEVALINTA	11
3.2 TAUSTATYÖ JA ALOITUS	12
3.3 KUVAUSMETODIT	17
3.4 ROCK-KUVASTO	18
3.5 TYPOLOGISOINTI	22
3.6 KUVAUSTAPAHTUMA	27
3.7 VALKOINEN TAUSTA	28
4. LEHTI	31
4.1 MUODOSTA	31
4.2 KUVAVALINNAT	32
5. LOPUKSI	33
LÄHTEET	34
KUVALÄHTEET	35

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni on muotokuva-sarja suomalaisesta raskaan musiikin kuuntelijakunnasta. Musiikkityyli on vaikuttanut elämääni lapsesta saakka niin ystävyys-suhteiden kuin henkilökohtaisten arvojenkin muotoutumisessa. Se on alusta alkaen ollut vahva osa myös valokuvaamistani ja siihen liittyviä ajatuksia.

Miltä tämän musiikkityylin edustajat näyttävät ja kuinka he pukeutuvat? Löytyykö henkilöistä ja heidän pukeutumisestaan samankaltaisuuksia? Halusin opinnäytetyön kautta tarkastella itselleni tuttua alakulttuuria ja siihen kytkeytyviä ihmisiä uusin silmin. Kuvasin raskasta musiikkia eri tavoin harrastavia ihmisiä rock- ja metalli-bändien edustajista aktiivisiin musiikin fanittajiin.

Tavoitteenani oli luoda tarpeeksi laaja materiaali aiheen ja ihmisryhmän tarkastelua ja esittelyä varten. Halusin tuoda esiin niin yhtäläisyyksiä kuin persoonallisia eroja henkilöiden välillä.

Kirjallisessa osuudessa avaan työprosessini kautta syntyneitä kuvausmetodeja ja tapaan typologisoida tätä ihmisryhmää. Käyn läpi vaiheita aiheen muotoutumisesta sekä työskentelyn aikana tapahtuneista muutoksista. Työni kuvallisen osuuden muoto on potreteista koostuva lehti, ja käsittelen kirjallisessa osassa myös siihen johtaneita ajatusprosesseja.

2. TAUSTAA

Raskas musiikki, jonka piiriin voidaan lukea useita genrejä eli alalajeja esimerkiksi rock'n'rollin sekä heavy metallin alueelta, on populaarimusiikin muoto, jolle ominaista ovat vahvistetut kitarat, raskassointisuus, aggressiivisuus ja synkät teemat. Sen katsotaan saaneen alkunsa 1960-luvulla USA:ssa ja Britanniassa (Salo 2005, 26).

Musiikkityyli on saavuttanut Suomessa valtavaa suosiota niin kuuntelijoiden kuin muusikoidenkin parissa. Useiden tutkimusten mukaan Suomessa on asukaslukuun nähden suurin määrä metallibändejä koko maailmassa (Mäenpää A. 2016). Suosiota selittää osaltaan avoin ja pääosin suvaitseväinen yhteiskunta sekä pohjoinen sijainti, jonka nähdään luovan kulttuuriin synkkää mielialaa sekä aiheita. Raskas musiikki on myös muissa pohjoismaissa suuressa suosiossa.

Kuten moneen muuhunkin musiikilliseen alakulttuuriin, raskaaseen musiikkiin liittyy usein vahvasti pukeutumistyyli. Se on kytköksissä musiikin eri alagenreihin sekä yksilöllisiin valintoihin. Pukeutumistyyliä on aikaisemmin määritelleet huomattavasti tiukemmat säännöt tai piirteet. Myöskin raskaan musiikin alagenret ovat olleet tarkemmin erillään toisistaan.

Nähdäkseni 2000-luvulla eri musiikkityyliä alkaessa ottaa rohkeammin vaikutteita vakiintuneiden genrerajojen ulkopuolelta ovat myös niihin liittyneet pukeutumistyyliä alkaneet monimuotoistua. Nykyaikana metallimusiikin kuuntelijoita voi olla vaikea tunnistaa pelkän pukeutumistyylin perusteella.

Monissa alagenreissä vakiintuneet tyylit ovat kuitenkin säilyttäneet niille ominaisen vahvan visuaalisuutensa vaikkakin ne ovat ammentaneet vaikutteita muilta populaarimusiikin alueilta. Tästä esimerkkinä Black Metal, johon liittyvässä tyylissä esiintyy edelleen saatananpalvontaan liittyvää symboliikkaa (Salo 2005, 30).

2.1 OMAT VAIKUTTEET MUSIIKKIN ALUEELTA

Kesällä 2004 sain nimipäivälahjaksi lahjakortin, jolla sain valita haluamani CD-levyn lähimmästä levykaupasta. Olin tuolloin kymmenvuotias. Siihen aikaan ei ollut Spotifyta, YouTubea tai Facebookia, joista artistit olisivat voineet striimata tuoreimmat sinkut ja uudet levyt suoraan kuulijoille. Siihen aikaan hitit kuultiin radiosta ja levykaupoissa oli levysoittimet, joilla asiakkaat pystyivät kuuntelemaan maistiaisia sen hetken suosituimmasta uutuusmusiikista.

Soittimessa oli neljä levyä, joista tunnistin vain yhden. Olin nähnyt sen mainoksen Aku Ankan takakannessa muutamia kuukausia aikaisemmin, mutten tuntenut levytä kuin radiossa soineen single-julkaisun. Levy oli Nightwishin viides studioalbumi *Once* – levy, jolla bändi nousi maailmanmaineeseen ja yhdeksi kaikkien aikojen menestyneimmistä suomalaisbändeistä. Siihen mennessä musiikkimakuni oli jo kehittynyt vanhempien suomirock artistien, kuten Eppu Normaalin, Dingon sekä Hectorin, vaikutuksessa ja parin ensimmäisen kappaleen jälkeen olin vakuuttunut siitä, että tämä oli se levy, johon halusin lahjakorttini käyttää.

Levyn parissa kului koko loppukesä. Ja oikeastaan pari seuraavaakin. Vuotta myöhemmin ostin torikauppiaalta levyn kannella varustetun t-paidan. Se oli ensimmäinen rock-musiikkiin liittyvä fanituotteeni ja vaikka se on jäänyt jo vuosia sitten pieneksi ei minulla ole aikomustakaan luopua siitä.

Artistien logoja kantavat paidat ovat monelle raskaan musiikin kuuntelijalle tärkeä osa fanikulttuuria. Konserteissa käymisen ja levyjen ostamisen ohella ne ovat suosittu tapa ilmaista tukensa artistille, jonka musiikista on kiinnostunut. Pikkuhiljaa olin haalinut kasaan bändin kaikki aikaisemmat albumit ja siinä rinnalla monen muunkin samankaltaista musiikkityyliä edustavan artistin musiikkillisen tuotannon.

Pidempään soittaneiden artistien aikaisemman uran varrella julkaistut albumit tarjosivat katsauksen musiikkilliseen historiaan ja näin uusiin levyihin tutustuminen oli aina vain kiinnostavampaa. Vuosien varrella kuuntelemieni musiikkityyliä ja bändien kirjo on laajentunut valtavasti. Vanhat suosikit ovat edelleen mukana mutta tyyli-suuntien ja artistien kehittyessä

omakin makuni muuttuu. Artistien seuraaminen ja fanittaminen on kuitenkin edelleen tärkeää. Konserteissa käynti, uusien levyjen julkaisun odottaminen ja niistä keskusteleminen ystävien kanssa ovat perusta musiikilliselle harrastamiselleni.

2.2 VALOKUVAUKSESTANI

Kiinnostuessani yläasteikäisenä valokuvauksesta tuntui luontevalta yhdistää musiikkiin liittyviä tapahtumia ja henkilöitä valokuvallisiin intresseihini. Bändeissä soittavat tututni kutsuivat minut ottamaan promotio- tai keikkakuvansa nuorisotaloilla soitettuihin konsertteihin.

Ennen Muotoiluinstituuttiin pääsyä melkein kaikki kuvaamani toimeksiantot olivat olleet jollain tapaa kytköksissä musiikkiin ja ystäviini. Bändien kanssa työskentely oli mahtava tapa päästä mukaan tähän maailmaan, johon en itse ollut soittamisen tai laulamisen kautta koskaan aikaisemmin päässyt. Tutun aiheen ja kulttuurin parissa kuvaaminen oli inspiroivaa. Raskaalle musiikille tyypillinen energia ja aggressiivisuus, olivat etenkin keikkakuvauksessa mielenkiintoisessa osassa.

Valokuvauksen opiskelu toi tietysti paljon uusia ajatuksia ja osaltaan rikkoi ja uudisti tapaan kuvata ja katsella kulttuuria. Uudenlaiset ajattelutavat ja kuvatyylit rikastuttivat kuvallista osaamistani ja tietouttani valokuvan kentästä. Musiikin kuvaaminen jäi taka-alalle uusien aiheiden viedessä siltä tilaa. Raskaan musiikin kuuntelu ja fanittaminen on kuitenkin muovautunut niin vahvaksi osaksi identiteettiäni, etteivät sen jättämät jäljet todennäköisesti kulu koskaan pois. Olen aina palannutkin sen pariin joidenkin kouluprojektien tai muiden töiden myötä.

Ensimmäisenä kouluvuonna kuvasin sarjan ystäväni bändistä ja sen kautta syntyneistä ystävyssuhteista. Alkuun tarkoitukseni oli seurata pienen bändin elämää, musiikin tuottamista sekä keikkamatkoja. Bändiharrastuksen jäädessä säästöliekille siirtyi sarjan painopiste käsittelemään parikymppisten poikien yhteiseloja. Sarja sai nimekseen Casa di Mama yhdessä asuvien ystäväysten asunnolleen antaman lempinimen mukaan.

Kuva 1. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Casa di Mama. 2015

Kuva 2. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Casa di Mama. 2015

Kuva 3. Tapio Ranta-aho: Videosta Itseään Voimakkaampaa. 2016

Toisen vuoden videokurssilla tein lyhytdokumentin ystävästäni, joka opiskelee musiikkikasvatusta Sibeliusakatemiassa. Se keskittyi kyseisen henkilön tuntemuksiin musiikin merkityksestä ja siihen uppoutumisesta. Dokumenttia tehdessä musiikkiin liittyvien tuntemusten subjektiivisuus ja alan yhteisöllisyys nousivat kiinnostavaan rooliin. Haastattelussa ystäväni kertoi olevansa omien mieltymystensä ohella kiinnostunut perehtymään siihen, millaiset tekijät muovaavat eri tyyllilajien klassikoita sekä siihen, millaisin keinoin jotkin artistit tai kappaleet ovat päässeet siihen asemaan.

Aiheet tai kohteet moniin aikaisempiin projekteihin ovat useimmiten tulleet lähipiiristäni. Tuttujen ihmisten kanssa työskentely on ollut luontevaa ja aiheisiin syventyminen helppoa. Ennen opinnäytetyön aloittamista halusin laajentaa näkemystäni ja työskentelytapani hakeutumalla sellaisen projektin pariin, jota en voisi aloittaa kuvaamalla lähipiiriäni tai jotakin aikaisemmin käsittelemääni teemaa. Halusin haastaa itseäni kohtaamaan enemmän tuntemattomia ihmisiä.

Ymmärsin kuitenkin pian, ettei itselleni luontevan työskentelytavan käyttäminen suinkaan rajoita tekemistäni tai mielikuvitustani vaan antaa vahvan pohjan projektin aloittamiselle. Tähänastisten valokuvausopintojen tuloksena tunnistin vihdoon omaan tyyliini ja työskentelyyni liittyviä käytäntöjä, ja niiden hyödyntäminen opinnäytetyössä oli itselleni juuri oikea tapa syventyä sen tekemiseen.

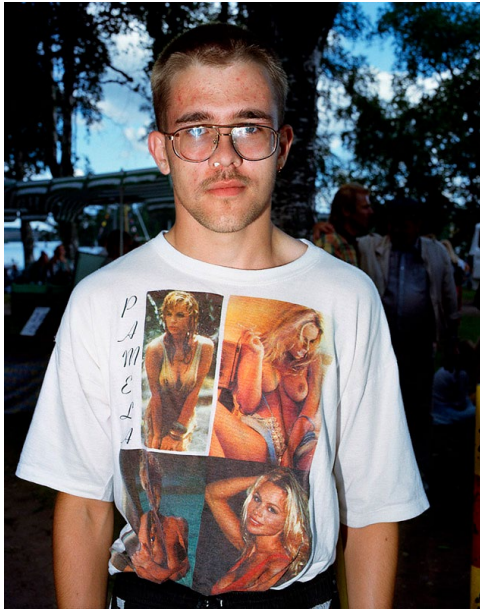
3. PROSESSI

3.1 AIHEVALINTA

Pyörittelin opinnäytetyön tekoa edeltävän kesän aikana monenlaisia ajatuksia sen aiheesta ja muodosta. Monet ideoista tuntuivat liian vaikeilta toteuttaa tai liian etäisiltä, jotta olisin löytänyt niistä tarpeeksi mielenkiintoa. Ideointia varjosti koko ajan epäily omista kyvyistä niin kuvantekijänä kuin kirjoittajanakin. Idea, johon lopulta tartuin tuli vanhemmiltani keskustellessamme tulevasta kouluvuodesta ja opinnäytetyöstä. He ehdottivat projektilleni aiheeksi musiikkia. Musiikillinen taustani ja aiemmin kuvatut projektit olivat heille tietysti tuttuja entuudestaan. Idea pyöri päässäni pitkän aikaa ja kävin läpi vaihtoehtoja erilaisista ryhmäkuvaprojekteista tapahtumiin ja konsertteihin liittyviin sarjoihin.

Opinnäytetyöseminaarien alkaessa syyskuussa hahmottelin aiheelleni rajoja. Halusin keskittyä juuri raskaan musiikin kuuntelijoihin ja fanikulttuuriin. Tarkoitukseni oli kiertää tapahtumissa kuvaamassa potetteja konserttivieraista ja tilannekuvia itse tapahtumista. Halusin tuoda esiin tunnelmaa, energiaa ja kulttuurin visuaalisuutta. Pääasiassa tavoitteenani oli panostaa tunnelmallisiin henkilökuviin ja niihin halusinkin keskittyä ensimmäisenä.

Päällimmäisenä referenssinä oli mielessäni Jouko Lehtolan kuvat suomalaisesta nuorisosta. Kuvista välittyvä energia ja ihmisten läsnäolo tuovat henkilöt niin iholle, että ne ovat jo melkein epämiellyttäviä. Lehtolan kuvat ovat varsin raakoja enkä halunnut itse mennä niin pitkälle kuvaustyylini kanssa. Halusin kuitenkin pyrkiä tavoittamaan samantyyppistä läsnäoloa ja hetkellisyyttä.

Kuvat 4 & 5. Jouko Lehtola: Teoksesta Young Heroes. 1996

3.2 TAUSTATYÖ JA ALOITUS

Aloitin hahmottelemalla kalenteria musiikkitapahtumista, joihin voisin ottaa yhteyttä ja päästä kuvaamaan. Tarkoituksena oli löytää paikkoja, joissa voisin kuvata sekä yleisöä että esiintyjä. Alan tarjontaa on Suomessa yllin kyllin ja löytämäni tapahtumat vaihtelivat pienistä festivaaleista yksittäisiin baarikeikkoihin. Aikatauluttaminen muodostui yllättävän tärkeäksi, sillä tapahtumat sijoittuivat usein samoille päiville ja jouduin heti tekemään karsintaa niiden välillä. Suurempiin tapahtumiin täytyi hakea kuvaaja-akkreditointi järjestäjältä ja välillä vaatimuksena oli lehdistökortti. Pienempiin paikkoihin saattoi päästä sisään vain ottamalla yhteyttä paikan omistajaan.

Sain ensimmäisen myöntävän vastauksen rockmusiikkiin erikoistuneesta baarista, jossa ystäväni bändillä oli määrä olla keikka. Tuntui siltä, että projekti pääsee vihdoinkin toden teolla käyntiin. Vaikka tapahtuman luonne oli kutakuinkin sellainen kuin osasinkin odottaa, ei paikan päällä kuvaamisesta kuitenkaan tullut mitään.

Paikka oli pienehkö baari, jossa ihmiset istuivat pöydissään ja seurasivat lavalla esiintyviä bändejä. Lyhyiden taukojen aikana asiakkaat kävivät tupakalla ja ostamassa lisää olutta. Olin käynyt keikoilla kyseisessä paikassa ennenkin ja asetelma oli siten tuttu, mutta vasta kun tulin paikalle valokuvaajan roolissa, valmiina tarkastelemaan tapahtuman tunnelmaa sekä ihmisiä, tajusin ettei se ollut sitä, mitä projektiltani halusin.

Suomalainen baarikulttuuri voi itsessään olla kiinnostava aihe tai näkökulma, mutta oman projektini raameihin tai näkökulmaani rockmusiikista se tuntui väärältä ja irralliselta. Halusin tuoda kuviini musiikista ja siihen perehtyneistä ihmisistä huokuvaa tunnelmaa, en keskioluen huurretta. Niinpä aloin suunnitella lähestymistapaani uudelleen juuri ihmisiin keskittymisen kautta.

Valokuvaaja Vesa Rannan raskaan musiikin faneihin keskittyvässä *Under the ground* -teoksesta löytyi mielenkiintoinen väylä tämänkaltaisen alakulttuurin käsittelyyn. Rannan kuvissa henkilöt näyttävät musiikkityylin äärilaitaan sijoittuvissa univormuissaan uhmakkailta ja välittömiltä. Ranta ei pyri ironisoimaan tai glorifioimaan tätä kulttuuria, vaan lähestyy sitä

Kuva 6. Vesa Ranta: Teoksesta *Under the ground*. 2003

vilpittömällä mielenkiinnolla. Teoksen keskipisteessä ovat nimenomaan ihmiset.

Vaikka metalli- ja rock-musiikki ovat Suomessa valtavassa suosiossa, ovat niitä käsittelevät valokuvaeokset harvassa. Rannan *Under the ground* on ehkä ainoa laajempaa huomiota saavuttanut raskaaseen musiikkiin pohjautuva valokuvataiteen piiriin sijoittuva teos. Ranta itse on taustaltaan muusikko ja hänet tunnetaan useammistakin menestyneistä metallibändeistä.

Voikin olla, että tarve tai kiinnostus kulttuurin käsittelylle valokuvallisin keinoin syntyy kulttuurin sisältä. Ulkopuolisen valokuvaajan voi olla vaikea löytää alakulttuuriin tarttumapintaa tai näkökulmaa. Omakin kiinnostukseni aiheen tarkasteluun oli lähtenyt vuosien mittaisesta kiinnostuksestani kyseistä musiikkityyliä kohtaan sekä tietynlaisesta sisäpiiriin kuulumisesta.

Päästäkseni alkuun projektissani otin yhteyttä erääseen ystävääni, jonka tiesin olevan aktiivinen vapaa-ajan muusikko. Hän innostui heti projektin aiheesta ja sovimme kuvaukset hänen bändinsä treenikämpälle.

Kuvasin paikan päällä bändin soittoa, treenikämpää sekä henkilökuvia bändin jäsenistä. Kuvaaminen tuntui luontevalta ja keskustelimme paljon projektin kulusta ja sen aiheista. En ollut kuitenkaan vieläkaan täysin varma siitä, mihin suuntaan halusin näkökulmani kehittyvän. Toisaalta mielessäni oli fanikulttuurin tuoma tunnelma ja toisaalta musiikin tekijöiden maailma.

Kuva 7. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 8. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 9. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 10. Tapio Ranta-aho. 2017

Väliseminaarissa kävimme läpi siihenastisia kuvia ja niistä vahvimmaksi nousivat muusikoista otetut potretit. Kuvat treeniskämpästä tuntuivat lähinnä taustoittavan henkilökuvia. Bändikulttuurille ominainen rock-luolan tarkastelu saattaa olla kiinnostavaa ehkä vain muusikoiden ja musiikin harrastajien piireissä. Useiden eri tuttavieni kautta treeniskulttuuri ja bändien omat pienet piilopaikat olivat tuttu näky, ja halusin löytää musiikkimaailmaan erilaisen näkökulman.

Kiinnostavinta kulttuurissa ovat tietenkin sitä tuottavat ja kuluttavat ihmiset ja siksi heihin keskittyminen tuntui tärkeältä. Pohdimme seminaarissa myös aiheen muotoutumista sekä kuvausmetodia, ja syntyi idea taustan käytöstä henkilökuvissa. Se toisi ihmiset keskiöön ja jättäisi ulkopuolelle heidän ympäristönsä ja muut ärsykkeet. Voisin keskittyä pelkästään kuvassa olevaan henkilöön, hänen vaatetukseensa sekä läsnäolon tuomaan tunnelmaan.

Pohdin eri vaihtoehtoja taustan värille ja päädyin lopulta valkoiseen sen tuoman neutraalin tunnelman takia. Tausta antaisi reilusti tilaa kuvassa olevalle henkilölle.

3.3 KUVAUSMETODIT

Hylkäsin tässä vaiheessa suunnitelmat tapahtumissa kuvaamisesta ja päätin keskittyä etsimään kuvattavia henkilöitä omien tuttavieni kautta. Tapahtumissa hyökkäilyn sijasta päätin ottaa henkilöihin yhteyttä etukäteen ja sopia kuvauksia esimerkiksi heidän koteihinsa. Keräsin listaa ystäväpiiriini kuuluvista henkilöistä, jotka sopivat genrerajojen sisälle. Sain heiltä myös vinkkejä ja yhteystietoja heidän tutuistaan, jotka voisivat olla kiinnostuneita osallistumaan projektiin.

Aloin suunnitella valkoisen taustan käyttöä. Tarvitsin mukana kannettavan taustan, jotta kuvausten järjestäminen olisi helpompaa esimerkiksi kuvattavien henkilöiden kotona enkä olisi riippuvainen siitä, pystyvätkö he matkustamaan kuvauksiin Lahteen koulun studioon. Myöskin eri bändien jäseniä olisi helpoin päästä kuvaamaan heidän omilla treenikämpillään. Tämä helpottaisi aikataulujen sopimista sillä monet bändit treenaavat aktiivisesti ja treeniaika on heillä jo valmiiksi kalenterissa.

Studiossa kuvaaminen tuntui logististen haasteiden lisäksi aiheen ja projektin kannalta huonolta vaihtoehdolta. Valokuvastudio on omiaan kuville, joissa kaikki elementit halutaan pitää tiukassa kontrollissa. Pelkäsin, että kuvista tulisi liian hallittuja ja samankaltaisia. Halusin, että lopputuloksessa olisi tilaa sattumalle ja kuvien tunnelmassa asioita, joihin en voisi täysin vaikuttaa.

Askartelin kuvauksia varten taustan paksusta valkoisesta kankaasta ja parista harjanvarresta. Taustan telineenä toimi studiosalamoille tarkoitettu jalusta, johon kankaan sai kiinni puristimella. Kankaan sai rullattua kokoon ja se oli kevyt kantaa. Kevyen kuvauskaluston kanssa pystyin helposti matkustamaan eri paikkakunnille kuvattavien luokse.

Halusin käyttää kuvien valaisuun käsialamaa, sillä pidin sen tuomasta kovasta valosta. Se on raaka ja joskus kohteelleen erittäin armoton, mutta erityisesti henkilökuvissa se tuo kasvot kiinnostavasti esiin. Se sopi myös rock-musiikkiin liittyvään estetiikkaan, jossa tummat värit ja rajusti kontrasti ovat vahvoja elementtejä. Käsialaman kanssa valon suuntaa ja sen mukana kuvan luonnetta oli helppo muokata. Kuvausmetodi oli helpompi säilyttää samanlaisena erityisesti kuvatessani ahtaammissa tiloissa, joihin studiosalamat eivät olisi mahtuneet.

Otin yhteyttä ystävääni, jonka bändin treenikämpällä olin aikaisemmin kuvannut, ja kuvasin hänestä ensimmäiset testikuvat uuden taustakankaan avulla.

3.4 ROCK-KUVASTO

Halusin tuoda kuviin rauhallisen ja luonnollisen tunnelman. Rock-musiikkiin liittyvässä kuvastossa, kuten artistien promootiokuvissa sekä tapahtumiin liittyvissä kuvissa, suositaan usein korostetun dramaattista tyyliä.

Jyrkkä valaistus ja tumma värimaailma tukvat musiikin raskasta tunnelmaa ja alavireistä sointia. Asennot ja ilmeet vuorostaan pyrkivät simuloimaan musiikin energiaa ja mahtipontisuutta. Usein kuvissa poseeraaminen

Kuva 11. Sonata Arctica -yhtye, Kuvaaja tuntematon. 2013

on kuitenkin hieman liioiteltua. Itselleni irvistyksset ja poseeraukset tuntuvat kliseisiltä ja näyttäytyvät lähinnä kornina, huonosti ohjattuna näytelmänä. Niiden tuoma komiikka on paikoittain hyvin kiusallista.

Tilanne on erilainen tapahtumissa, joissa musiikki on varsinaisesti läsnä. Siihen liittyvä liike ja energia tuntuu perustellulta. Huudot, irvistyksset ja musiikkiin liittyvät käsimerkit, kuten pirunsarvet sekä nyrkin heilutus, tuntuvat luonnollisilta.

Nähdäkseni ongelma syntyy, kun tätä samaa teatraalisuutta lähdetään simuloimaan kuvissa, joita ei voida lukea luonnollisten tilanteiden alle. Se hetkellisyys ja tunnelma, joka konserttitilanteessa vallitsee, ei yksinkertaisesti ole toistettavissa. Ei ainakaan valokuvan keinoin.

Omassa projektissani toivoin pystyväni näyttämään kuvieni henkilöt rauhallisina ja jollain tapaa arvokkaina. Halusin tuoda kuviin luonnollisuutta ja arkisuutta, ja sen kautta erottaa ne tyypillisestä rock-kuvastosta. Ehkä kuvien klikki löytyisi läsnäolosta ja yhteenkuuluvuuden tunteesta.

Vahvuuteni ei ole koskaan ollut kuvien tarkka suunnittelu tai suunnitelman pohjalta toteutettu kuvaustapahtuma. Sen sijaan olen turvautunut ongelmanratkaisuun ja improvisointiin, jolloin lopullinen kuva on syntynyt joko aktiivisen tekemisen tai muuttuviin tilanteisiin reagoinnin kautta. Usein alan muodostaa kuvien tarinaa tai sarjallista kokonaisuutta vasta, kun itse kuvaustapahtuma on ohitse ja käyn läpi tuotettua materiaalia.

Kuvaustilanne itsessään on tapahtuma, jota jännitän ja toimin sen seurauksena usein liiankin hätäisesti. Nautin valtavasti kuvaustilanteen tuomista mahdollisuuksista, mutta samaan aikaan tunnen itseni kuvattavan seurassa helposti vaivaantuneeksi, enkä halua venyttää tilannetta tarpeettomasti. Usein kuvausten jälkeen huomaan moittivani itseäni siitä, mitä olisin voinut saavuttaa, jos olisin osannut rentoutua paremmin kuvatessani.

Henkilöt, joita projektiini halusin, eivät välttämättä olisi kovinkaan tottuneita kuvattavana olemiseen tai valokuvaajan läsnäoloon. Näin ollen myös liian kontrolloiva mallinohjaus saattaisi rikkoa henkilön läsnäoloa ja rauhallisuutta. Mielestäni oli kiinnostavampaa nähdä kuinka kuvattavat itse reagoivat uudenlaiseen kuvaustilanteeseen ja käyttää ohjausta vain tarvittaessa.

Ensimmäiset testikuvat tuntuivat tylsiltä ja heikosti toteutetuilta. Kuvan valaisu tuntui kömpelöltä, enkä nähnyt niissä sitä mielenkiintoa ja tunnetta mitä olin etukäteen tavoitellut. Kova salama loi taustaan jyrkät varjot enkä alkuun pitänyt niiden tuomasta visuaalisuudesta. Samalla kuitenkin tunnustin itselleni, etten voi arvioida projektin onnistumista ensimmäisten kuvien jälkeen, ja päätin jatkaa muuttamatta metodiani liiaksi.

Kuvat 12 & 13. Tapio Ranta-aho. Ensimmäiset testikuvat taustakankaalla. 2017

Aloin varioimaan henkilöiden rajausta kuva-alalla ja kuvasin yksityiskohtia heidän vaatetuksestaan. Vasta kuvattuani useampia henkilöitä alkoi kuvien massasta hahmottua se tunne, jonka olin toivonut saavuttavani. Kuvalliset keinot valaisusta henkilöiden asentoihin pysyivät lähes samanlaisina kuin testikuvissa.

Projektin edetessä alkoi käsisalamalla tehty valaisukin tuntua luontevamalta. Olin alunperin suunnannut salaman kuvattavaa henkilöä kohti yläviistosta paljon kasvoja korkeammalta luoden leuan alle ja silmiin vahvat varjot. Muutin pikkuhiljaa salaman paikkaa alemmas lähelle kasvojen korkeutta, jolloin valo oli suurempaa ja henkilön silmät tulivat paremmin esiin. Se vahvisti katsekontaktia ja toi henkilöt lähemmäs katsojaa.

Nostin myös salaman tehoa, jolloin taustaan pääsi enemmän valoa ja kuvassa oleva henkilö alkoi olla puhkipalamisen rajalla. Kuva muuttui kokonaisuudessaan vaaleammaksi ja taustaan tulevat varjot hienovaraisemmiksi. Varjoista tuli kiinnostavalla tavalla osa kuvan henkilöä.

3.5 TYPOLOGISOINTI

Muotokuva on tehokas väline ryhmien määrittelyyn tai henkilöiden kategorisointiin. Dokumentaatio saattaa yhteen ihmisryhmän, jonka edustajia yhdistävä piirre voi olla esimerkiksi sosiaalinen tai kulttuurillinen tausta, maantieteellinen sijainti tai vain jokin ulkonäköön liittyvä piirre.

Typologisoivan eli ryhmittelevän tai luokittelevan henkilökuvadokumentaation tyyppiesimerkkinä ja valokuvahistoriallisesti yhtenä tunnetuimmista teoksista esiin nousee August Sanderin “People of the 20th Century”. Vuosikymmeniä kestänyt projekti oli laaja kartoitus saksalaisesta väestöstä keskittyen eri ammattikuntien edustajiin. Yli 600 kuvaa kattava kokonaisuus sisältää kuvia maanviljelijöistä, taiteilijoista, kirjailijoista, urheilijoista sekä eri teollisuudenalojen työntekijöistä.

Muotokuvien tyypit vaihtelevat kokonaisuuden sisällä laajasti. Mukana on niin työmiljöössä tehtyjä henkilökuvia kuin klassisempia studiomuotokuviakin. Kokonaisuutta sitoo kuitenkin yhteen sen avoin konteksti. Sanderin tarkoituksena oli näyttää mahdollisimman laaja läpileikkaus saksalaisesta väestöstä ja sen monimuotoisuudesta. Sanderin työhön perustuva MoMA:n sekä Columbia Universityn yhteisprojektin avauspuheenvuorossa professori Noam Elcott tiivisti ajattelunsa Sanderin kuvista näin:

“Herein lies the most profound contradiction in Sander’s work... Each photograph is at once a portrait of an individual and an image of a type.”

(Green 2016.)

Kuva 14. August Sander: Farm Girl 1910.

Kuva 15. August Sander: Blacksmiths 1926.

Elcottin mukaan jokainen kuvassa esiintyvä henkilö edustaa siis itseään uniikkina hahmona sekä osaa laajemmasta ryhmästä. Näiden roolien välinen jännite luo kuvaan mielenkiinnon, joka laajenee kokonaisuuden kasvaessa.

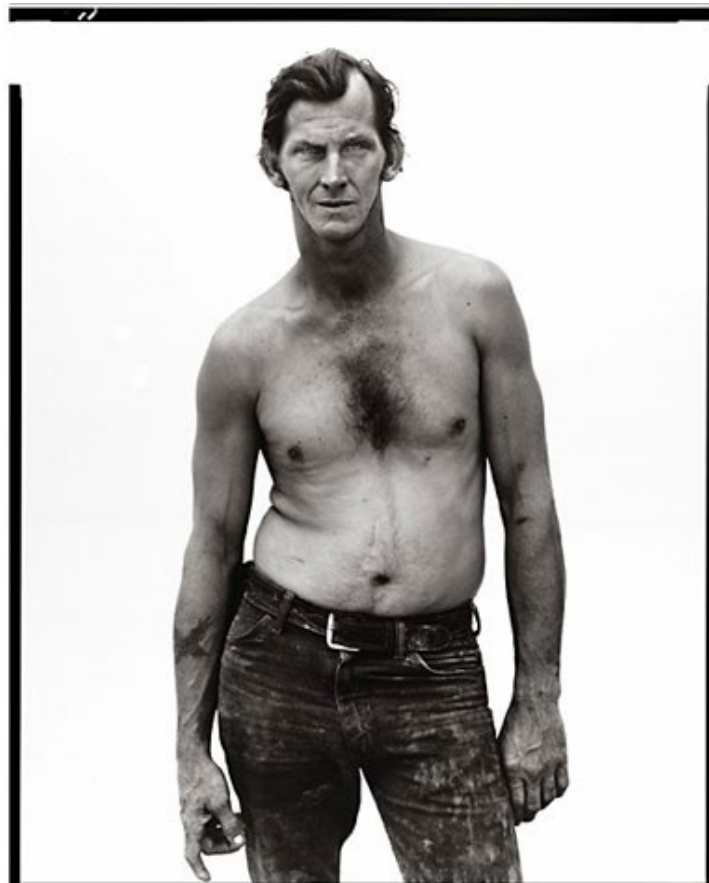
Kuvatessani yhä useampia henkilöitä alkoi kokonaisuus hahmottua ja ryhmän tuoma voima tuli esiin. Kaikki heistä voidaan helposti lukea yhteisen kulttuurin alle, mutta esimerkiksi henkilöiden vaatetuksesta voi löytää viitteitä raskaan musiikin eri alagenreihin. Jokaisella on omat musiikilliset mieltymyksensä ja tottumuksensa. Osa edustaa näkyvästi näitä mieltymyksiään ja osa taas ei.

Katsellessani muotokuvia alan vertailla niitä keskenään. Välillä se tapahtuu täysin alitajuisesti ja huomaan vasta hetken kuvia tarkas-

teltuani kiinnostäväni huomioni kuvien välillä vallitseviin eroihin ja samankaltaisuuksiin. Vaikka kuvausmetodi tai tausta pysyisi vakiona, voivat henkilöiden eleet luoda suuria eroja kuvien välille. Pienetkin erot asennoissa, henkilöiden vaatteissa ja ilmeissä nousevat ratkaisevaan rooliin.

Muotokuvien tarkastelua ohjaa vahvasti niiden yhteydessä annettu tieto tai konteksti. Tiedätkö kuvassa esiintyvän henkilön nimen? Kansallisuuden? Ajankohdan kuvan ottamiselle? Tiedot voivat olla merkittävässä osassa kuvan tulkinnan kannalta.

Richard Avedonin tunnetussa In the American West -sarjassa tiukkaan rajatut muotokuvat esittelevät henkilöt kuvallisin elementein

Kuva 16. Richard Avedon: Billy Mudd, Trucker, Alto, Texas, May 7, 1981

tasa-arvoisessa asemassa. Jokaisen kuvan yhteydessä kerrotaan kuitenkin henkilön nimi, ammatti, missä kuva on otettu sekä päivämäärä kuvan ottamiselle.

Henkilön nimi tai lokaatio eivät välttämättä ohjaa ajatteluamme, mutta luettuamme kuvan alalaidasta henkilön ammatin, on kuvasta vaikea enää tehdä tulkintoja, jotka poikkeaisivat tästä tiedosta. Ammatillisen identiteetin tuoma painolasti rinnastettuna yksittäisen henkilön kuvaan sitoo ajattelumme ja tulkintamme sen tarjoamiin raameihin.

Oman kuvausmetodini tarkoituksena oli myöskin tasa-arvoistaa kohteita ja tuoda esiin tulkintoja, jotka muodostuvat vain kuvaa katsojalla. Yhdistävä informaatio, jonka halusin katsojalle antaa, liittyi nimenomaan kulttuurilliseen ja musiikilliseen viitekehykseen, jonka sisään kaikki kuvien henkilöt voidaan luokitella. Se ohjaa vahvasti katsojan tulkintaa mutta toimii myös ohjenuorana projektin lähtökohdille ja motivaatiolle.

Pohdin erilaisia mahdollisuuksia kuvien yhteydessä annettavista taustatiedoista. Henkilön nimen tai ammatin kertominen tuntui harhaanjohtavalta ja irralliselta. Myös kulttuuriin liittyvät yksityiskohdat kuten lempiartistin nimeäminen saattaisivat olla kiinnostavia vain, jos katsojalla olisi laajempaa tietämystä kyseisestä musiikkigenrestä. Päätin siis ettei yksittäisten kuvien yhteyteen tulisi minkäänlaista profiloivaa informaatiota.

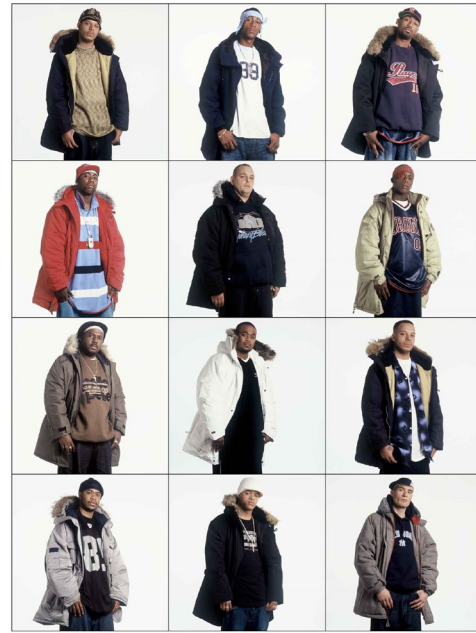
Kulttuurikonteksti on kokonaisuuden kannalta painava tieto, mutta se ei määritä liiaksi yksittäisten henkilöiden identiteettiä tai persoonaa. Halusin profiloida joukon ihmisiä yhteisen tekijän mukaan, jättäen persoonallisemman tarkastelun täysin kuvallisten keinojen varaan.

Hollantilaisen valokuvaajan Ari Versluiksen sekä profiloija Ellie Uyttenbroekin yhteisprojektina vuodesta 1994 jatkunut Exactitudes

139. Donna Decaffeinata – Milano 2011

Kuva 17. Ari Versluis, Ellie Uyttenbroek: Teoksesta Exactitudes: Donna Decaffeinata – Milano 2011

56. Homeboys – Rotterdam 2002

Kuva 18. Ari Versluis, Ellie Uyttenbroek: Teoksesta Exactitudes: Homeboys – Rotterdam 2002

nojaa vielä tiukemmin visuaaliseen profilointiin. Projekti dokumentoi erilaisten sosiaalisten ryhmien pukukoodeja ja sen yli 150 teosta koostuvat kahdentoista valokuvan ruudukoista, joissa jokaisessa esiintyy jokin tarkkaan valittu sosiaalinen ryhmä.

Kuvien tyyppi jokaisen teoksen sisällä on muuttumaton pukeutumistyylillä kuvattavien asentoihin. Ainoa kuvan ulkopuolinen informaatio, joka katsojalle annetaan on ryhmää määrittävä avainsana tai otsikko, kuvauskaupunki sekä kuvausvuosi. Otsikot vaihtelevat skeittareista portsareihin ja isoisistä teknohippeihin. Välillä ryhmät määrittyvät eri ammattikuntien kautta ja välillä vain jonkin henkisen piirteen, kuten aamuvirkkujen vanhusten tapauksessa.

Kuvien henkilöt on kuitenkin valittu nimenomaan ulkonäkönsä ja pukeutumistyyliinsä perusteella, joten emme voi olla varmoja kuuluvatko he otsikon mukaisiin ryhmiin. Kuvien yhteydessä annettu tieto ohjaa siis visuaalisia havaintojamme ja tulkintojamme kuvista.

3.6 KUVAUSTAPAHTUMA

Projektin edetessä kuvauksille alkoi muodostua vakiintunut menettelytapa. Osa kuvattavista oli minulle entuudestaan tuttuja, mutta useimmat tapasin vasta hieman ennen kuvausten alkamista. Suurinta osaa tutuistanikaan en ollut koskaan aikaisemmin kuvannut, joten jokaisissa kuvauksissa oli mukana pieni jännite.

Aloitin kuvaukset yleensä kertomalla vielä tarkemmin projektini aiheesta, kuvausmetodistani sekä kuvista, joita tavoittelin. Osa henkilöistä oli pyytänyt saada etukäteen nähdä referenssimateriaalia siitä, millaisia kuvia olin tekemässä. Joillekin näytin ennen kuvauksia kamerasta esimerkkejä edellisissä kuvauksissa otetuista kuvista. Kaikki kuvattavat eivät kuitenkaan tiedustelleet etukäteen referenssimateriaalia.

Halusin rajoittaa mallinohjauksen minimiin ja annoin kuvattavien itsensä valita asentonsa kameran edessä. Välillä ohjeistin heitä tekemään pieniä muutoksia pään tai käsien asentoon sekä kääntymään hieman pois päin kamerasta tai takaisin kohti kameraa. Katsekontaktin halusin kuitenkin säilyttää kaikissa kuvissa. Se vahvisti mielestäni läsäoloa ja kuvan tunnelmaa, jonka koin olevan vakava ja arvokas.

Yksittäisen henkilön kohdalla kuvaukset kestivät vain lyhyen aikaa ja niiden kanssa yhtä suureen rooliin nousi ennen ja jälkeen itse kuvauksista käyty keskustelu projektista ja musiikista. Yhdeltä kuvattavista sain lyhyen ajan sisällä valtavan määrän suosituksia kiinnostavasta musiikista ja erään kuvattavan kanssa keskustelimme bändipaitojen keräilystä. Kuvauksien järjestämisestä tuli samalla myös tapa tutustua uusiin ihmisiin.

Kuten monen muunkin alakulttuurin tapauksessa, useimmat raskaan musiikin kuuntelijat tuntevat yhteenkuuluvuutta tuntemattomienkin kulttuurin edustajien kanssa. Olen lukemattomia kertoja käydessäni eri konserteissa osallistunut keskusteluihin tuntemattomien ihmisten kanssa. Yhteinen kiinnostuksen kohde murtaa jään. Sama tapahtui kuvausten kohdalla. Jonkun bändipaidasta tai treeniksellä olevasta julisteesta lähtenyt keskustelu saattoi johtaa yhteisten suosikkiartistien tai saman konserttikokemuksen jakamiseen.

Pohjimmiltaan kaikissa kuvauksissa oli kyse ihmisten kohtaamisesta ja yhteisen sävelen löytämisestä. Niin valokuvaprojektin kuin musiikillisten kiinnostustenkin pohjalta.

3.7 VALKOINEN TAUSTA

Jo valokuvauksen alkuvaiheilla 1800-luvun studioissa tai valokuva-ateljeissa tehdyissä muotokuvissa esiintyy erilaisia keinotekoisia taustoja. Usein käytössä oli koristeellisia taustakankaita, joihin oli saatettu maalata tunnettuja maisemia, joissa henkilö haluttiin esittää. Koristeellisten taustojen uskottiin tuovan kuviin arvokkuutta. (Vuorenmaa 2004, 14, 16.)

Modernin valokuvauksen yksi tunnetuimmista tasaista taustaa hyödyntäneistä valokuvaajista oli yhdysvaltalainen Irving Penn. Pennin mustavalkoisissa muoto- ja muotokuvissa esiintyvä tasainen harmaa tai valkoinen tausta antoi vahvan kontrastin jyrkin valoin kuvatulle kohteelle. Hän tuli myöhemmin tunnetuksi myös harmaasta kuvauskulmastaan, jossa kaksi seinää muodostavat tiukan nurkan, johon mallin oli ahtauduttava.

Kuva 19. Irving Penn: Black and White Vogue Cover (Jean Patchett), New York, 1950

Toinen valkoisen taustan pioneeri on Richard Avedon, jonka kuvissa valkoinen tausta muodostui vuosien varrella lähes tavaramerkiksi. Tänä päivänä etsimällä verkosta valkoisen taustan käyttöön liittyvää materiaalia ei voi olla törmäämättä viittauksiin Avedonin tekniikasta ja kuvista.

Avedonin itsensä mukaan hänen työskentelyssään oli aina kyse mielenkiinnosta toista ihmistä kohtaan. Hän kertoi kiinnostuvansa ihmisissä tietynlaisista kasvoista tai muista vahvoista ulkoisista tai henkisistä piirteistä. Hän pyrki valokuvillaan tuomaan esiin näitä ominaisuuksia, joita koki ihmisten usein piilottelevan. (Avedon R. 1993.)

Avedon pyrki kuvatessaan provosoimaan mallejaan, jotta nämä paljastaisivat pinnan alla olevia tunteitaan. Tässä haasteessa Avedonin valinta käyttää tasaisen valkoista taustaa nousee keskiöön. Tausta erottaa henkilön miljööstä ja sen tuomasta kontekstista. Kuvan tunnelmaa hallitsee keskelle sijoitetun henkilön olemus.

Olemme jo tottuneet näkemään suuren osan muotokuvista näiden tekijöiden muokkaamalla tiellä. Koulu-, ylioppilas-, tai CV-kuvissa ilmiö on täysin arkipäiväinen. Niin sanottu ”valokuvaamokuva” on edelleen vahvasti kiinni vanhassa ateljeiden luomassa muodossa.

Kuvallisten elementtien rajoittaminen ainoastaan tasaiseen taustaan ja kuvan henkilöön tuo kohteen keskiöön, mutta samalla etäännyttää valokuvaa todellisuudesta. Tausta luo illuusion tai avaruudellisen tilan, jossa kohde leijuu vailla perspektiiviä tai taustan elementtien tuomaa kontekstia. Se tuo kuvaan luonnottoman puhtauden tunteen.

Osin tästä syystä mainos-, muoti- ja tuotekuvastossa hyödynnetään usein tasaisia taustoja. Kohde on keskiössä ja kaikki muu ympärillä voidaan jättää tilaksi esimerkiksi brändivärille. Mainoskuviissa valkoista taustaa käytetään myös usein negatiivisena tilana jättäen tilaa mainoksen muille elementeille kuten logoille ja teksteille (New York Film Academy 2014).

Projektin alkuvaiheessa kovan salamavalon taustaan muodostamat varjot eivät mielestäni sopineet kuviin. Ne kuitenkin erottivat metodini Pennin tai Avedonin käyttämästä avaruudellisesta taustan ja kohteen välisestä tyhjiöstä.

Tausta oli nyt sanan varsinaisessa merkityksessä tausta. Se oli edelleen valkoinen, mutta sen etäisyys kuvan henkilöön oli suoraan nähtävissä. Varjot tasa-arvoistivat taustan samanlaisena kuvausvälineenä kuin käyttämäni kameran tai käsialaman.

4. LEHTI

4.1 MUODOSTA

Projektin edetessä aloin ideoida erilaisia esittämismuotoja. Suunnittelin näyttelytilaan sijoitettavaa ripustusta, jossa tasaisen kokoiset printit olisi järjestelty erilaisiin kuvioihin tai ruudukoihin tilan muodon ja seinien koon mukaan.

Olin myös kiinnostunut taittamaan projektista kirjan tai lehden. Sivuja käännellessä katsojalla olisi mahdollisuus löytää jokaiselta aukeamalta aina uusi henkilö.

Raskas musiikki on taidemuotona sellainen, jossa pienten nyanssien kuuleminen vaatii kuuntelijaltaan kärsivällisyyttä ja keskittymistä. Yksittäiset kuvat saisivat enemmän aikaa lehtien sivuilla kuin ruudukkona gallerian seinällä.

Se toisi yllätyksellisyyttä ja olisi kiinnostava tapa tutustua materiaaliin, joka voi muuten tuntua staattiselta tai kaavamaiselta. Halusin korostaa selaustapahtuman roolia ja siksi päädyinkin lopulta valitsemaan lehden. Lehti tuntui olevan kirjaan verrattuna luontevampi selailtava.

Halusin kuvat lehteen mahdollisimman isoina ja päädyin taittamaan ne sivun laitoihin asti. Tällöin sivulle ei jäänyt marginaaleja ja henkilöt tuntuivat tulevan paremmin esiin. Päätin myös, että kaikki tyhjät sivut olisivat mustia, jolloin paperin oma valkoinen jäisi piiloon ja kuvien valkoinen tausta nousisi suurempaan rooliin. Mustat sivut sopivat myös raskaan musiikin visuaalisuuteen, jossa mustaa väriä usein suositaan.

4.2 KUVAVALINNAT

Kuvien valinta tapahtui lopulta varsin intuitiivisesti. Muodostin aluksi kuvista pareja, joissa henkilöillä esiintyi jokin yhteinen piirre joko asennossa, vaateuksessa tai esimerkiksi hiusten värissä. Osan kuvista, jotka tuntuivat vahvemmilta yksinään, halusin jättää omalle aukeamalleen. Tyhjät sivut ja yksittäiset henkilöt antoivat lehden selaamiseen hengitystaukoja rytmittämällä kuvamassaa.

Kuvakokojen valinta oli vahvasti kytköksissä kuvaparien muodostamiseen. Samanlainen asento tai asuste tuli usein parhaiten esiin laajemmassa kuvassa kun taas joidenkin henkilöiden kohdalla vahvan katsekontaktin tarkastelu vaati tiukempaa lähikuvaa.

Kuva 20. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Lau-
ma 2018

Kuva 21. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Lau-
ma 2018

5. LOPUKSI

Projektin alkaessa tavoitteeni oli tarkastella raskaaseen musiikkiin erikoistunutta ihmisryhmää tyylin ja yhteenkuuluvuuden näkökulmasta. Halusin nähdä ihmiset niin yksilöinä kuin ryhmänsä edustajinakin ja muokkasin kuvausmetodiani sen mukaan typologisoivaan suuntaan.

Halusin myös tuoda esiin kulttuuriin liittyvää yhteenkuuluvuuden tunnetta. Välillä tuntui että valitsemani metodi rikkoi esimerkiksi bändien jäsenten välistä kontaktia, mutta viimeistään lopullinen muoto toi henkilöt lähemmäs toisiaan tasa-arvoistavan kuvaustavan keinoin.

Vaikka kuvaamani henkilöt muodostavat vain pintaraapaisun raskaan musiikin kuuntelijakunnasta, koen kuvista löytyvän tarpeeksi monipuolisuutta.

Projekti lähti ennen kaikkea omasta tarpeestani tarkastella alakulttuuria ja sisäpiiriä, johon tunnen kuuluvani. Siitä tuli valokuvallisen työskentelyn ohella tapa jakaa musiikkiin liittyvää kiinnostusta ja tavata uusia ihmisiä.

LÄHTEET:

Salo K. 2005. Rockin Visuaalisuus - Rocktyyliä rakentumista ja kirjoja 2000-luvulla. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu [Viitattu 14.3.2018] Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/19230>

Mäenpää A. 2016. Suomi jyrää listan kärjessä metallibändien määrässä suhteessa asukaslukuun. Kaaoszine [Viitattu 22.3.2018]
Saatavissa: <http://kaaoszine.fi/suomi-jyraa-listan-karjessa-metallibandi-en-maarassa-suhteessa-asukaslukuun/>

Green T. 2016. The August Sander Project: Beginning a Five-Year Exploration of Sander's "People of the Twentieth Century". MoMA. Noam Elcottin sitaatti. [Viitattu 22.11.2017] Saatavissa: <https://stories.moma.org/the-august-sander-project-beginning-a-five-year-exploration-of-sanders-people-of-the-twentieth-a46e6db1ba44>

Vuorenmaa T., Dölle S. & Savia S. 2004. Katse kameraan - Valokuvamuotokuvia museoviraston kokoelmista. Helsinki: Musta Taide

Avedon, R. 1993. Richard Avedon Charlie Rosen haastattelu 5.10.2017 Saatavissa: <https://charlierose.com/videos/7940>

New York Film Academy. 2014. The White Background. [Viitattu 22.2.2018]
Saatavissa: <https://www.nyfa.edu/student-resources/white-background/>

KUVALÄHTEET:

Kuva1. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Casa di Mama. 2015

Kuva 2. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Casa di Mama. 2015

Kuva 3. Tapio Ranta-aho: Videosta Itseään Voimakkaampaa. 2016

Kuva 4. Jouko Lehtola: Teoksesta Young Heroes. 1996

Saatavissa: <http://www.joukolehtola.com/en/young-heroes/>

Kuva 5. Jouko Lehtola: Teoksesta Young Heroes. 1996

Saatavissa: <http://www.joukolehtola.com/en/young-heroes/>

Kuva 6. Vesa Ranta: Teoksesta Under the ground. 2003

Saatavissa: <http://www.100finnishphotographers.fi/vesa-ranta/>

Kuva 7. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 8. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 9. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 10. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 11. Sonata Arctica -yhtye, Kuvaaja tuntematon. 2013

Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/sonataarctica/13733293973/in/album-72157643685879705/>

Kuva 12. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 13. Tapio Ranta-aho. 2017

Kuva 14. August Sander: Farm Girl. 1910

Saatavissa: <http://www.tate.org.uk/art/artworks/sander-farm-girl-alo0166>

Kuva 15. August Sander: Blacksmiths. 1926

Saatavissa: <http://www.tate.org.uk/art/artworks/sander-blacksmiths-alo0039>

Kuva 16. Richard Avedon: Billy Mudd, Trucker, Alto, Texas, May 7, 1981. 1981

Saatavissa: <http://www.americansuburbx.com/2011/01/richard-avedon-richard-avedons-in.html>

Kuva 17. Ari Versluis, Ellie Uyttenbroek: Teoksesta Exactitudes: Donna Decaffeinata – Milano 2011. 2011

Saatavissa: <http://www.dazeddigital.com/fashion/gallery/23323/13/exactitudes>

Kuva 18. Ari Versluis, Ellie Uyttenbroek: Teoksesta Exactitudes: Homeboys – Rotterdam 2002. 2002

Saatavissa: <http://www.dazeddigital.com/fashion/gallery/23323/10/exactitudes>

Kuva 19. Irving Penn: Black and White Vogue Cover (Jean Patchett), New York, 1950. 1950

Saatavissa: <https://www.irvingpenn.org/fashiono>

Kuva 20. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Lauma 2018

Kuva 21. Tapio Ranta-aho: Sarjasta Lauma 2018

KIITOKSET

Anu Akkanen, Raakel Kuukka

Harri Pälviranta

Teea Saanio, Ari Trygg

Toni, Einari, Joel, Leo, Marko, Juuso, Jope, Allan, Benjamin, Mikael,
Matias, Jutta, Niko, Tuuli, Sonja, Joni, Joonas, Tiina, Iris, Miksu,
Eetu-Pekka, Heidi, Eetu, Petteri, Juha, Jani, Ville, Aki, Santeri, Mikko,
Miro

Ida, Amanda, Anni, Iida, Teresa, Katri, Mikko, Taika, Joonas, Ninni

Äiti, Isä, Tuomas, Miia

